కల కానిది

ఆదివారం, మధ్యాహ్నం మూడు దాటింది. ఒక కునుకు తీసి అప్పుడే లేచాను.

సుడిగాలిలా వచ్చాడు రాజు. ముకుందంవాళ్ల ఇంట్లో అద్దెకున్న టీచరు కొడుకు. పన్నెండేళ్ల వాడు - రాజు.

ఉన్నఫళాన రమ్మని కబురు పెట్టాడు ముకుందం. హడావిడిగా ముకుందంవాళ్ల ఇంటికి వెళ్లాను. మా పక్క ఇల్లే వాళ్లది. నా వెనుక మా అవిడ—శారద—వచ్చింది.

నే వెళ్లేసరికి — రణరంగం మధ్యలో వున్నారు తండ్రీ కొడుకు. గదిలో ఓ మూలగా భయంతో ఒణికిపోతూ ఒదిగిపోయి కూర్చొనివున్నాడు ముకుందం. రామ్మూర్తి చేతిలో వెదురుకర్ర. కొడుకు కాళ్లు చేతులు పట్టుకొని

ప్రాధేయపడుతూ ఏడుస్తోంది వర్ధనమ్మ. వీళ్ల ప్రక్కగా తలుపుచాటున సరోజ పిల్లని ఎత్తుకొని బిక్క చూపులు చూస్తూ వెక్కులు పెడుతూంది. సరోజ రామ్మూర్తి భార్య. ముకుందం వర్ధనమ్మల కోడలు.

నన్ను చూస్తూనే బావురుమంటూ 'రక్షించండి శేఖరం గారూ' అంటూ నెత్తినోరు కొట్టుకోసాగాడు ముకుందం. నాకు పరిస్థితి అర్థమైంది.

ఒక్క ఉదుటున రామ్మూర్తి చేతిలో కత్తిని లాక్కుని అతన్ని పక్కకి త్రోసేశాను.

'ఇవాళ అటో ఇటో తేలిపోవాల్సిందే. వీడో నేనో ఎవరో ఒకళ్లం చావాల్సిందే. లం....కు' అంటూ గోడ వారగా వున్న మంచం మీద కూలబడ్డాడు రామ్మూర్తి.

అప్పటికప్పుడే వర్ధనమ్మ చెయ్యి పట్టుకొని పక్కకి తీసుకెళ్లి కూర్చోబెట్టింది మా శారద.

"చూశారా .... చూశారా ఎంతమాటంటున్నాడో విన్నారు గదా. నీ నోట్లో నిప్పులుపొయ్య, పురుగులు పడి చస్తావురా నీచుడా" ముకుందం లేచి తుండుతో ముఖం తుడుచుకున్నాడు.

"నోరు మూసుకు కూర్చో. మాట్లాడావంటే తలకాయ పగులుతుంది."

నేను వినలేకపోయాను.

వున్నట్టుండి — "ఏయ్ రామ్మూర్తి కమాన్. లే లేచి నాకు కొంచెం టీ పెట్టు ముందు నేను టీ తాగాలి. ఇంట్లో తాగబోతూ వుంటే మీ కబురు వచ్చింది." అంటూ వంటింట్లోకి నడిచాను. నా వెనగ్గా మంత్రముగ్ధుడిలా రామ్మూర్తి వచ్చాడు. వాతావరణం చల్లబడింది.

టీ త్రాగుతూ మంచం మీద కూర్చున్నాను. రామ్మూర్తి టీ తాగుతున్నాడు. ముకుందంకి ఓ కప్పు అందించాను. ఆడవాళ్లు ముగ్గురు వంటింటి గుమ్మంలో కూర్చున్నారు.

క్షణాల తర్వాత నేనే కదిపాను. "ఏవిటోయ్ రామ్మూర్తీ, చదువుకున్నవాడివి .... ఇలా .... "

ఒక నిమిషం సేపు దిక్కులు చూశాడు రామ్మూర్తి. ఆ వెంటనే అన్నాడు "మా ఇంటి విషయాలు మీకు తెలుస్తూనే వుండి వుంటాయి. కనుక, నన్నేమి వివరాలు అడగొద్దు ఇక ఇవాళ్టి రచ్చ అంటారా ? ఈ డర్టీరోగు నన్ను, నా పెళ్లాన్ని ఇంట్లో నుంచి బయటకి పొమ్మంటు న్నాడు. కొంప అమ్మేసి నా భాగం నాకిచ్చేయమనండి" రామ్మూర్తి స్వరంలో కసి, కోపం.

"ఎందుకూ — ఆ నాలుగురాళ్లు తగిలేసి బొచ్చె పుచ్చుకుపోదామనా? అడగండి శేఖరంగారూ "—

ముకుందం. " అయినా ఈ ఆస్తిలో ఏ ముండమోపికి భాగాల్లేవు. "

" ఆ మాటే అనకు. ఎలా వుండదో మేము చూస్తాం. ఇక్కడ ఎవరూ గాజులు తొడిగిచ్చుకూర్చోలేదు " రామ్మూర్తి.

" ఏవోయ్ నీ విసురు మా మీదకి రానియ్యకు. నేనసలే మంచిదాన్నికాదు " నవ్వుతూ అన్నది శారద. సరోజ కూడా సన్నగా నవ్వుకుంది.

మరికొద్దిసేపటికి—మార్కెట్ దాకా వెళ్లొద్దాం పదమని ముకుందంని బయటికి తీసుకొచ్చాను. ఇద్దరమూ మా ఇంటికొచ్చి కూర్చున్నాం. నిజానికి నాకు మార్కెట్లో పనేమీ లేదు. యుద్ధ వాతావరణం నుంచీ తప్పిద్దామనే అతన్నిలా బయట పడేశాను.

ఛెస్‌బోర్డ్ తీశాను. నా ఎదురుగా కుర్చీలో కూర్చున్నాడు ముకుందం.

" వీడి పరిస్థితి శ్రుతిమించి రాగాన పడుతోంది — శేఖర్రంగారూ, మీకు తెలుసుగదా విషయాలన్నీ. " చేతిలోని దినపత్రికని తిరగేస్తూ సాలోచనగా అన్నాడు ముకుందం, " ఏమీ బాగాలేదు ".

అవును. నాకు కొంతవరకూ తెలుసు. కొడుకుతో తాము పడుతున్న అవస్థలన్నీ అడపాదడపా శారదకి చెప్పుకుంటూ వుంటుంది వర్ధనమ్మ. తద్వారా నేనూ విన్నాను.

ముకుందం వర్ధనమ్మలకి రామ్మూర్తి ఒక్కడే కొడుకు. గారాబంగా పెంచి పెద్ద చేశారు. గ్రాడ్యుయేషన్ కాగానే—ముకుందం తన పలుకుబడితో ఏదో కంపెనీలో ఉద్యోగంలో చేర్చాడు రామ్మూర్తిని.

ముకుందం డైరెక్టర్‌కి పి.ఏ.గా చేసి రిటైరయ్యాడు. అంతో ఇంతో వున్న వాడి క్రిందే లెక్క. పాతికేళ్ల క్రితం ఈ ఇల్లు కట్టుకున్నాడు. సర్వీసులో వుండగా కంపెనీకి ఎంతో విశ్వాసంగా సేవ చేశాడు. ఆ మంచితనంతోనే నిజానికి రామ్మూర్తికి వుద్యోగం దొరికింది. ఉద్యోగంలో చేరిన ఆర్నెల్లకే అతనికి సరోజతో వివాహం జరిగింది. ఆ పెళ్లికి ముందు జరిగిన రభసలూ, రాద్ధాంతాలు కూడా చూచాయగా తెలుసు నాకు. సరోజది శాఖాంతరమని ముకుందం వొప్పుకోలేదు. రామ్మూర్తి సరోజనే చేసుకుంటానని మొరాయించుక్కూర్చున్నాడు. చివరికి సరోజ తల్లి దండ్రులు కట్నకానుకలు అధికంగానే యివ్వజూపారని, ఆ కారణాన ముకుందం పంతాలూ పట్టింపులూ సడలినాయనీ చెప్పుకున్నారు.

పెళ్లయిన మూడు నాలుగు నెలల నుంచీ — ఏ రాత్రీ ఆ యిల్లు ప్రశాంతంగా నిద్రపోలేదు. రామ్మూర్తికి అన్ని వ్యసనాలూ, అబ్బినై. క్లబ్బుల్లో పేకాట, చెడు తిరుగుళ్లు, తాగుడూ నిత్యకృత్యాలైనై. సరోజ పురిటికి

వెళ్ళివచ్చింది. ఆ తర్వాత, ఈ రెండేళ్ళలోనూ మనిషి పూర్తిగా చెడిపోయాడు రామ్మూర్తి. క్రమంగా—ఆఫీసుకు వెళ్ళకపోవడంతో—వుద్యోగమూ వూడింది.

అయితే, గుడ్డిలో మెల్ల అన్నట్టు సరోజకు బ్యాంకు వుద్యోగం వచ్చింది. అప్పట్నుంచీ ఆమె సంపాదననీ తన వ్యసనాలకి తగలేయడం నిత్యకృత్యమైంది-రామ్మూర్తికి. కుమ్మరి ఆవంలో కంకరాయిలా తగులుకున్నాడు — రామ్మూర్తి !

ఆ వేళ—

నేను ఆఫీసు నుంచీ వచ్చి వోవర్ హెడ్ ట్యాంక్‌కి నీళ్ళు పంప్ చేయడానికి మోటార్ వేస్తున్నాను. అదిగో అప్పుడు ఇలాగే ఈ రాజుగాడే వరుగెత్తుకొచ్చాడు. నే వెళ్ళేసరికి రామ్మూర్తి కడుపులో నెప్పితో మెలికలు తిరిగి పోతున్నాడు. ముకుందమూ, వర్ధనమ్మ ఏదో పెళ్ళికి వెళ్ళారుట. అతని బాధ చూసి సరోజ కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టుకుంది. నేను ఆటో పిలిపించి రామ్మూర్తిని డాక్టర్ దగ్గరికి తీసుకు పోయాను. సరోజా వచ్చింది.

వెళ్ళగానే ఇంజక్షనిచ్చాడు డాక్టర్. లివర్ దెబ్బ తింటోందని, బీ.పి. చాలా ఎక్కువగా వుందనీ, సిగరెట్లు తాగుడూ మానకపోతే కష్టమనీ చెప్పి ఏవో మందులు రాసిచ్చాడు, డాక్టర్. ఆ మందులు తీసుకువచ్చాం. నేను చెప్పాల్సిన జాగ్రత్తలు చెప్పివచ్చాను.

ఆ తర్వాత నాలుగు రోజులకి ముకుందం మా ఇంటికి వచ్చి ప్రత్యేకంగా నాకు కృతజ్ఞతలు చెప్పి వెళ్లాడు.

" నన్నేం చెయ్యమంటారో సలహా యివ్వండి. " ముకుందం మాటలతో ప్రస్తుతంలోకి వచ్చాను. ఈ పరిస్థితుల్లో నేనుగా ఏం సలహా ఇవ్వాలో తోచ లేదు. " చూద్దాంకానీయండి " అని వూరుకున్నాను. ఇంతలో శారద టిఫిన్ కాఫీలతో వచ్చింది.

ఇల్లూ వొళ్ళూ ఎలా గుల్లయిపోతున్నదీ, కొడుకుతో తాము ఎలాంటి అవస్థలు పడుతున్నదీ—వివరంగా చెప్తూ చాలా సేపు కూర్చున్నాడు ముకుందం. ఆరు అవుతుండగా తన యింటికి వెళ్ళాడు.

రాత్రి ఎనిమిదిమువ్పావు. నేను హిందీ వార్తలు వింటూ టీవీ ముందు కూర్చున్నాను. శారద వంటింట్లో ఏదో చేస్తోంది. పక్కయింట్లో పెద్దగా గావుకేకలు, పెడబొబ్బలూ వినిపించినై. లేచి, త్వరత్వరగా ముకుందం ఇంటికి వెళ్ళాను. ఇంటిముందు కాంపౌండ్‌లో చుట్టుపక్కల వాళ్లు పదిమందిదాకా చేరేరు. వాళ్ళను తట్టుకుంటూ నేను లోపలికి నడిచాను. మర్యాదా మన్ననా లేకుండా తల్లినీ, తండ్రినీ, పెళ్ళాన్నీ —కలగా పులగంగా తిడుతున్నాడు రామ్మూర్తి, బలవంతంగా ఇద్దర్నీ విడదీశాను.

ఏడుస్తూ చెప్పింది వర్ధనమ్మ. "కత్తిపీట తీసుకుని తండ్రిని కొట్టబోయాట్ట రామ్మూర్తి. అంతకుముందు

కత్తిపీటతో ఆత్మహత్య చేసుకుంటానని గది తలుపులు బిగించుకుని మొరాయించుకూర్చున్నాట్ట - రామ్మూర్తి. తలుపులు బద్దలు కొట్టి లోపలి కొడుకుని బయటికి లాక్కొచ్చాడట ముకుందం. నన్ను చావనీయకపోతే, నిన్నే చంపుతానని ఎదురు తిరిగాడట రామ్మూర్తి."

నాకు చాలా చిరాకు వేసింది. అతని ప్రవర్తనకు అసహ్యమూ కలిగింది. ఇంతలో ఎవరో అన్నారు, "పోలీసుల్ని పిలిచి కేసు పెట్టిస్తే సరి—ఇరుగు పొరుగు వాళ్ళని ప్రశాంతంగా బ్రతకనీయడం లేద"ని.

నావైపు చూశాడు ముకుందం—రామ్మూర్తిలో ఏమీ చలనంలేదు. తుమ్మమొద్దులా ఓ ప్రక్కన కూర్చుని సిగరెట్ వెలిగించుకున్నాడు. చుట్టూ చేరిన వాళ్ళకి సర్దిచెప్పి అందర్నీ పంపించేశాను. నేనూ ఏమీ మాట్లాడకుండా మా యింటికి వచ్చేశాను.

ఆరాత్రి చాలా ప్రొద్దుపోయిన తర్వాత—పిల్లని చంకనేసుకుని మా యింటికి వచ్చింది సరోజ. భర్త ప్రవర్తనకి కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకుంది. శారదా, నేనూ అనునయింపు మాటలు చెప్పాం.

ఉన్నట్టుండి, లేచి నా చేతులు పట్టుకుంది సరోజ. నేను ఉలిక్కిపడ్డాను. "ఆయన మనసు చాలామంచిది

బాబాయిగారూ, ఏదో ఒకటి చేసి నా భర్తని నాకు దక్కించండి. పంతానికిపోయి ఏ క్షణాన్న ఏ అఘాయిత్యం చేస్తారోనని భయంగా వుంది." ఏడుపు ఆపుకోలేకపోయింది సరోజ.

కన్ను అదిరింది, గుండె దడదడలాడింది నాకు. క్షణాల్లో నన్ను నేను సంబాళించుకున్నాను. నిబ్బరంగా సరోజ భుజంతట్టి "పిచ్చిపిల్ల ఊరుకో, ఏం ఫర్వాలేదు" అని కూర్చొబెట్టాను.

మరో అరగంట తర్వాత సరోజ వెళుతుండగా—హఠాత్తుగా నాకు ఖాశిం గుర్తుకొచ్చాడు. ఆశారేఖ తోచినట్లైంది.

మర్నాడు ఉదయాన్నే రామ్మూర్తిని ఖాశిం దగ్గరకు తీసుకువెళ్ళాను. తన కథంతా పూసగుచ్చినట్లు చెప్పుకొచ్చాడు ఖాశిం. తిరిగి వచ్చేటప్పుడు నోరు మెదపకుండా తన ఆలోచనల్లో తానుగా వచ్చేశాడు రామ్మూర్తి.

నాలుగురోజుల తర్వాత, వో సందెవేళ—

రామ్మూర్తీ, సరోజా పిల్లతో మా యింటికి వచ్చారు. ఇద్దరి మొహాల్లోనూ కొత్తకళ తొణికిసలాడుతోంది. శారద కాఫీ ఇచ్చింది. ఆ తర్వాత నెమ్మదిగా చెప్పింది సరోజ, "మరో ఫ్రెండ్‌తో కలిసి చిన్న టైలరింగ్ షాప్ ప్రారంభిస్తున్నారు బాబాయిగారూ, మీ ఆశీస్సులు కావాలి."

నాకు చాలా ఆనందం కలిగింది. "చాలా సంతోషం. మనస్ఫూర్తిగా శుభాకాంక్షలు అందిస్తున్నాను రామ్మూర్తీ, విష్‌యూ ఆల్ ది బెస్ట్ ఆఫ్ లక్."

రామ్మూర్తి కరచాలనం చేశాడు. ఆ వెంటనే సరోజే అంది, "మేమిద్దరమూ మరో నిశ్చయానికి కూడా వచ్చాం. మాకు మీ ఇంట్లో రెండు గదులు అద్దెకి కావాలి."

"అవును, మీరు మాకీ హెల్ప్ చేయాలి" రామ్మూర్తి అన్నాడు.

నేనూ శారదా వొకరి నొకరం చూసుకున్నాం. శారద అన్నది, "దానికేం భాగ్యం, రేపే సర్దించి సిద్ధంచేయిస్తాను. ఉన్న ఒక్కగానొక్క కూతురు ఎలాగూ అమెరికాలో వుంది. లక్ష్మీదేవిలాగా నీలాంటి ఆడపిల్ల ఇంట్లో తిరుగుతూ వుండటం కంటే అదృష్టం ఏముంది. సంతోషంగా వచ్చి చేరండి."

ముకుందం ఏమనుకుంటాడో అని అనిపించింది నాకు. కానీ, పరిస్థితులు చక్కబడేదాకా ఇలా కొనసాగనిస్తేనే బాగుంటుందంటే అతను మాత్రం ఏమంటాడు? అభ్యంతరం పెట్టడనే అనుకున్నాను.

నా ఆలోచనల్లో రామ్మూర్తీ సరోజలు వెళ్ళిపోవడం గమనించలేదు నేను. నా మనసునిండా నిండిపోయాడు ఖాశిం. ఇంట్లో భాగాన్నీ, సుక్షేత్రంలాంటి పదెకరాల జామతోటనీ పెద్ద సంసారమని అన్నకిచ్చేసి, పట్నంచేరి

పళ్ల దుకాణం తెరిచి తన కాళ్ళమీద తను నిలబడిన ఖాశిం. వయసుతెచ్చిన వ్యసనాలనుంచీ కూడా బయటపడి 'మనిషి'గా నిలదొక్కుకున్న వ్యక్తి ఖాసిం.

తన కథ అంతా చెప్పిన తర్వాత రామ్మూర్తితో ఆరోజు అతనన్న మాటలూ గుర్తుకొచ్చినై నాకు. "బతికేది నాలుగు రోజులు భాయ్, వయస్సు క్షణక్షణానికీ తరిగి పోతోంది. ఈ నాలుగు రోజులూ మనం ఏడుస్తూ—మన వాళ్ళని ఏడిపిస్తూ గడపడంకంటే, మనం నవ్వుతూ మన తోటివాళ్ళని నవ్విస్తూ గడపడం మేలుగదా. ఆలోచించు.... అనుభవంమీద జ్ఞానోదయం అయింది నాకు. నా అనుభవం నీకు ఉపయోగించి, నువ్ నడుస్తున్న దారిని మార్చగలిగితే చాలా సంతోషిస్తాను. ఓకే."

ఖాశిం మాటలు రామ్మూర్తి మీద ఇంతటి ప్రభావాన్ని చూపడం నిజంగా 'మనిషి'మీద నాకున్న విశ్వాసానికి తార్కాణం!

అవును, అందుకనే, తుంచకుండా విడివడింది పీటముడి!! ఇప్పుడు—

మా యింట్లో బోసినవ్వులూ, పండువెన్నెలలూ పండుతున్నాయ్

ముకుందం ఇల్లు ప్రశాంతంగా వుంటోంది!